

Jumalateenistus Jämaja kirikus P, 31.07.22 kell 11.00, Kristuse kirgastamispüha

Lektsioonid: 2Ms 3:1–6; Mt 17:1–8

Jutlus: 2Pt 1:16–18

Laulud: 199 (1–3); 173 (1–2, 3); 321 (1–4); 141 (1–3)

Meie Issanda Jeesuse Kristuse väge ja tulemist ei ole me teile teatanud mingeid targutavaid müüte jäljendades, vaid me oleme tema suurust näinud oma silmaga. Sest ta sai au ja kirkust Jumalalt Isalt, kui ilmvoorratult kirkuselt kostis talle hääl: „See on minu armas Poeg, temast on mul hea meel!” – Ja seda häält me kuulsime tulevat taevast, kui me olime koos temaga pühal mäel.

Mis paneb aluse religioonile?

Saksa protestantlik teoloog Gustav Mensching defineerib religiooni nii: see on „elamuslik kohtumine püha tõelisusega ja sellele vastav käitumine inimese poolt, kes on selle püha poolt eksistentsiaalselt määratletud.“ (RGG 1961, V, 961) Lihtsalt öeldes on religioon kohtumine pühaga!

Mis paneb aluse usule?

Saksa luterlik teoloog Carl Heinz Ratschow ütleb: „Mõistet „usk“ sobib kasutada hoiaku puhul, mida inimene võtab ükskõik millises religioonis oma jumaluse suhtes.“ (RGG 1958, II, 1586) Lihtsalt öeldes on usk kohtumine oma Jumalaga!

Kas aga meie oleme kohtunud pühaga? Kas oleme kohtunud oma Jumalaga? Sellest tänases jutluses tahaksingi kõnelda.

Küllap on igaühel meist oma lugu, kuidas me oma elus oleme pühaga kohtunud ja usklikuks saanud. Vabakogudustes on kombeks n-ö tunnistada, mis polegi ju midagi muud kui kirjeldus usklikuks saamisest või kohtumisest pühaga. Luterlikus kirikus oma loo tunnistamine niivõrd kombeks pole, sest usume, et pühadus on meie juures Jumala sõnas ja sakramendis ning usku kingib meile nendesamade läbi Püha Vaim. Kuid südames on meil meie lugu ikkagi, isegi kui me ei oska seda sõnastada.

Hea küll. Kuid mis saab siis, kui me Jumala sõna ei tarvita ja sakramendist osa ei saa?

Siis hakkab meie pühadusekogemus tuhmuma ja usk kaduma. Järele jääb küll teadmine: teadmised kiriku ajaloost, sellest, kuidas meie usklikud eelkäijad koos kirikuga elasid. Jäävad järele nähtavad märgid meie ümber: vanad tornidega pühakojad, vanad Piiblid ja lauluraamatud, vanad surnuaiad. Jääb meie õhtumaine identiteet: suuresti Piiblist ja kiriku lauluraamatust pärinev keel ning kristlusele tuginev kultuur – kirjandus, kunst ja muusika.

Kuid pühadus ja usk hakkavad kaduma, sest me ei kohtu pühaga ega oma Jumalaga.

Meie kirjakohas vastandab apostel Peetrus „targutavaid müüte“ ja Jeesuse Kristuse suuruse kogemist oma silma ja kõrvaga. Sõna „targutama“ on eesti keeles pejoratiivne, halvustav sõna. Kuid algses kreeka keeles kasutatav verb σοφίζω 'targaks tegema, õpetama' pole tegelikult halvustav. Samuti võib sõna „müüt“ – eriti UT kontekstis, kus seda kasutatakse evangeeliumile vastandavas tähenduses – meile tunduda halvustavana. Kuid müüt iseenesest pole ju midagi halba. Müüdid on lahutamatu osa meie maailmapildist ja kultuurist. Võiks öelda, et me ei suudagi maailma mõista teisiti kui müütilisena, kuna me pole ju suurt osa sellest ise kogenud, mida me maailmast teame. Me peame rahulduma müütidega minevikust, tulevikust ja muudest asjadest, mida me pole kogenud.

Kuid siiski, kas pole pühadus ja usk meie jaoks muutunud justnimelt tarkuseks ja müüdiks? Millekski, mis iseloomustab meie maailmamõistmist ja kultuuri, kuid mida me ise kogenud pole? On ju aeg, mil siin maa peal kõndis Õnnistegija Jeesus Kristus, 2000 meist aasta kaugusel. Ja kaugeneb üha, justnagu universum mis üha paisub ja mille ääred meist üha kaugenevad.

Saksa piibliteadlane Werner de Boor arutleb meie kirjakohta kontekstis, et me muutume järjest antropotsentrilisemaks, inimkeskemaks: meie huvikeskmes seisab järjest enam inimene koos oma läbielamiste ja käitumisega. Nõnda ei ootagi me ka kristlastena enam Jumala ilmumist, Jeesuse Kristuse ilmumist väes aegade lõpul, sest meile on inimesest küll. Ja see tendets järjest süveneb.

Tõsi, Jeesus Kristus on samuti inimene. Ja see võib põhjendada kiriku huvi just inimese vastu. Ka ühiskond, kes on pühadusest ja usust veelgi kaugemal kui võib-olla kirik, ootab kirikult justnimelt

tegelemist inimesega: moraali jutlustamist, sotsiaaltööd, hingehoidu, sakraalsete kultuuriväärtuste muutmist tarbijasõbralikuks, kiriku kasutamist kontserdisaalina, kiriku näitamist isamaalisuse hoidjana. See on keel mida kirikut ümbritsev ühiskond ja riik hästi mõistavad. Ning eks tule ju siis ka ühiskonna ja riigiga kõneldagi selles keeles, mida nad mõistavad. Teen seda isegi.

Kuid Jeesus Kristus on ka Jumal. Ka täna tunnustatud usutunnistus tuletas meile meelde: me usume küll inimesse Jeesusesse, kes on ilmale toodud neitsi Maarjast, kannatanud Pontius Pilaatuse all, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda – elanud umbes sarnast elu nagu meie. Kuid me tunnistasime ka seda, et Jeesus Kristus on Jumala ainus Poeg, meie Issand, kes on saanud Pühast Vaimust, on kolmandal päeval surnuist üles tõusnud, läinud üles taeva, istub Jumala paremal käel ja tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle.

Jeesus Kristuse jumalikkuse meele hoidmiseks ja maailmale kuulutamiseks on tarvis pidevat „toitu“. Apostel Paulus ütleb 2Kr 4:6: „Sest see, kes ütles: „Pimedusest paistku valgus!“, on Jumal, kes on hakanud särama meie südames, et tekiks tunnetuse valgus Jeesuse Kristuse isikus olevast Jumala kirkusest.“ See toit on niisiis Kristus meie südames.

Kas seda sära ja tunnetuse valgust on meiegi südames? Ja kui pole, siis kuidas seda saada, nii et ka teised seda näeksid? Et me oleksime, nagu Jeesus ütleb Mt 5:14, maailma valgus, linn mäe otsas, mis ei saa jääda maailmale märkamatuks?

Seda saame me olla justnimelt nii, et taotleme pühadust ja usku Jumala kogemise kaudu.

Meile pole antud Jumalat näha ega kuulda nii nagu Teda nägid ja kuulsid Peetrus, Jaakobus ja Johannes pühal mäel, kus Jeesus avaldas end neile Jumalana ning Isa taevast kinnitas seda oma sõnadega. Meile pole antud Jumalat näha ega kuulda isegi nii nagu Iisraeli rahvas Teda nägi ja kuulis kõrberännakul pilve- ja tulesambana, kogudusetelgis ja Hoorebi mäel.

Kuid meile on Jumal end andnud – nagu ülal juba juttu oli – sõna ja sakramendi kaudu. Ja mitte ainult nii, et me oleme kord elus sellest osa saanud, vaid nii, et me võime seda tarvitada regulaarselt, sellest justkui vaimulikult toitudes.

Lisaks sõnale ja sakramendile on Jumal end meile andnud ka koguduse kaudu. Oleme ju koguduseliikmetena elava Kristuse Ihu liikmed, kes üksteisest sõltuvad ja üksteist vajavad! Jällegi mitte teoreetiliselt, nii, et me teame, et kuulume Kristuse Ihusse, oleme ristituna koguduse hingekirjas, tasume võib-olla isegi koguduse aastast liikmeannetust, kuid kogudusena koos ei käi. Vaid praktiliselt, kogunedes regulaarselt jumalateenistustele ja palvustele, jätmata neid kergetäeliselt ära, heitumata isegi viletsatest tingimustest – pühakoja kehvast olukorrast ja pühakoja näilisest kaugusest paigast, kus inimesed reaalselt elavad.

Sest nii imelikuna kui see ka ei tundu – pühadus ja usk tõmbavad inimesi ligi. Kogudus, kus käib ehk vaid käputäis inimesi regulaarselt ja mitte liiga harva koos, kus kuulutatakse korrakohaselt Jumala sõna ja jagatakse korrakohaselt sakramente, tõmbab varem või hiljem inimesi enda juurde. Sest inimesed janunevad oma südames pühaduse ja usu järele. Ehkki sellega kohtumine võib algul olla nende patuste südameste tõttu ehmata. Kuid patt annab pühadusele ja usule järele ja taandub.

Kõnelen seda juttu ka julgustuseks ja lohutuseks kõigile, kes tunnevad end ristiinimestena üksi ja kaduma hakkava lootusega. Nagu Eelija 1Kn 19 järgi Hoorebi mäel, kes arvas, et temataolisi Jumala sulaseid polegi järele jäänud. Selgus ju, et tegelikult oli Iisraelis seitse tuhat usklikku. Ja sellest oli Jumala arvates piisavalt, et tema õndsusplaan toimiks, jõudes kord Jeesus Kristuse lunastussurma ja ülestõusmiseni, mille tagajärjel on kristlus muutunud suurimaks maailmareligiooniks.

Nõnda siis, kallid sõbrad! Jäägem ustavaks oma kogudusele, mille liikmed me oleme! Kasutagem hoolsasti seda armuvara, mida tema kaudu pakutakse! Ning me võime kogeda pühadust ja usku nii, et Kristuse sära meie südames ei kustu ja sellest saavad innustust ka teised, kes on veel väljaspool!

Tänu Jumalale, et meil on võimalik ringi liikuda ja üksteist kinnitada! Oleme täna siin Jämajas suure rõõmuga mitte ainult selle pärast, et nautida mandrirottidena juulikuist Saaremaad, vaid et kogeda Jumala ligiolu ja usku koos usukaaslastega kaugemalt. Ja muidugi on meil võimalik üksteise eest ka palvetada, mis ongi ju meie kokkusaamise algpõhjus – on ju Nõo kogudus ja õp Anu Konksu teenitav Anseküla kogudus sel aastal eestpalvekogudusteks loositud!

Küllap lahkume siit uute kogemustega pühadusest ja Jumalast, et seda jagada oma kodukohas. Ja

kord jällegi Jumala rahvana kokku saada, kuni Issand meile siin maailmas elupäevi kingib!
Aamen.